

Odražení nenadálého napadení

Zkušenosti minulých válek svědčí o tom, že překvapivý úder agresora měl pro napadenou stranu těžké následky. Zvláště nebezpečný může být v soudobých podmínkách. Téměř neomezená dálka působení nejnovějších prostředků napadení, jejich mohutné ničivé a rychle působící vlastnosti vyžadují od ozbrojených sil druhé strany okamžitá a rozhodná opatření k odražení nenadálého napadení s využitím veškeré síly soudobých prostředků boje a k následnému zničení agresora.

Ve Velké vlastenecké válce a také v současných lokálních válkách měla při odrážení překvapivých úderů úspěch ta vojska, která se nejen bránila, ale i přecházela do útoku. Cílem článku je, na základě zobecnění zkušeností z válek a z poválečných cvičení, rozebrat způsoby spojování útoku a obrany při odrážení nenadálého napadení nepřátelských uskupení pozemních vojsk.

Dějiny válek svědčí o tom, že v souvislosti s rozvojem prostředků ozbrojeného zápasu neustále nabývá na významu úloha překvapení, v závislosti na zásadním zvýšení síly úderů vojsk v útoku. Zvýšila se tempa pohybu a mobilnost vševojskových útvarů a svazků, zvýšily se rovněž jejich bojové a manévrovací možnosti. Podaří-li se nepříteli v soudobých podmínkách dosáhnout překvapení, může vážně ovlivnit nejen výsledek prvních bojů a operací, ale i průběh bojové činnosti na začátku války v celku.

Ze zkušeností minulých válek vyplývá, že délka působení faktoru překvapení je omezená časem, který je potřebný k tomu, aby napadená strana dokázala organizovat protipatření, použít účinné způsoby odporu, zbavit nepřítel iniciativy a vytvořit přibližně stejné podmínky k vedení bojové činnosti. Doba, potřebná k odstranění následků nenadálého úderu, je závislá na rozsahu ztrát a škod, způsobených agre-

sorem. Přitom čím větší výhody získal nepřítel v důsledku nenadálého napadení, tím více času, sil a vypětí potřebuje vynaložit druhá strana k jeho odražení.

Překvapení může být strategické, operační a taktické. V důsledku strategického překvapení, kterého dosáhl hitlerovské velení při rozpoutání války proti Sovětskému svazu, fašistická armáda získala v prvních měsících války určité vojenské výhody, získala iniciativu v bojové činnosti a dočasně obsadila značnou část území Sovětského svazu. Bylo zapotřebí výjimečného úsilí všeho sovětského lidu, komunistické strany a ozbrojených sil k překonání neobyčejných potíží, které byly způsobené těžkými následky bojové činnosti na začátku války, a k přípravě podmínek pro přechod od obrany a útupu k útoku.

Velký význam ve válce má i operační a taktické překvapení, která rovněž umožňují útočníkovi dosáhnout citelných předností.

Studium výsledků války ukazuje, že nepřítel mohl dosáhnout překvapení v tom případě, kdy druhá strana nedostatečně znala jeho skutečné záměry, dopustila se subjektivních chyb v hodnocení zámyslů a plánů agresora a nedokázala zjistit a zhodnotit jeho opatření k zabezpečení dosažení překvapení. K úspěšnému odražení úderů nepřítel, kromě připravených bojeschopných sil a prostředků, musíme

- bděle sledovat jeho válečné přípravy,
- na základě jednotlivých příznaků včas zjišťovat zámysly a plány,
- předvídat pravděpodobný charakter činnosti uskupení vojsk nepřítel,
- včas zjišťovat klamné manévry, dezinformaci a jinou demonstrační činnost, které jsou podřízeny dosažení překvapení,
- přijímat odpovídající potřebná opatření a připravovat vojska k odražení nepřátelského napadení v nejsložitějších podmínkách situace.

Problematické odražení nenadálého napadení nepřítel při zahájení války byla vždy věnována značná pozornost. Avšak zkušenosti druhé světové války ukazují, že v praxi vyřešit úspěšně tento problém nedokázala ani jedna armáda. Do zahájení války přejala řada kapitalistických států teorii „odražení armády přepadení“, podle níž kterýkoli vyspělý stát mohl mít „armádu přepadení“, připravenou již v míru k aktivní a rozhodné činnosti. Jako protiváhu musela mít druhá strana „armádu překrytí“, dislokovanou v blízkosti státní hranice k odražení napadení nepřítel a k zabezpečení mobilizace, rozvinování a zasazení hlavních uskupení vlastních ozbrojených sil do války. „Armáda překrytí“ v průběhu bojové činnosti měla využívat silné, včas připravené obranné čáry. Nenadále přepadení Polska fašistickým Německem a potom vpád do Francie ukázaly úplnou neudržitelnost této teorie k vedení války v nových podmínkách. Obranná činnost „armády překrytí“ při odražení napadení byla málo účinná.

Zásadně jiné názory na odražení napadení nepřátelských pozemních uskupení na začátku války mělo velení Sovětské armády. Podle těchto názorů plánovalo organizovat činnost vojsk k odražení napadení nepřítel v pohraničním pásmu podle zásady obrany na široké frontě, jejímž základem byl úporný odpor vojsk v opevněných prostorech a na jednotlivých obranných úsecích v těsné součinnosti s aktivní činností úderných uskupení vojsk, která byla rozmístěna v hloubce na směrech útoku nejsilnějších uskupení nepřítel. V závislosti na místních podmínkách, prostory pro činnost mohly být plánovány jak vpředu, na území nepřítel, tak i bezprostředně na hranici nebo

v hloubce pohraničního pásma. V první variantě, k obsazení a udržení důležitých prostorů na území nepřítele, velení předpokládalo buď vytvoření zvláštních odřadů, nebo činnost vojsk prvních operačních sledů pohraničních vojenských okruhů. To znamenalo, že se zahájením vpádu nepřítele měly předem určené síly Sovětské armády aktivní činností zničit nepřítele a současně po splnění hlavního úkolu, na základě povolení nadřízených velitelů, přenést bojovou činnost na území nepřítele.

V těchto názorech se dostatečně jasně projevila idea spojení obrany s útokem od samého začátku nepřátelského přepadení. Bojová činnost vojsk Sovětské armády k odražení nenadálého napadení japonských uchvatitelů v prostoru jezera Chasan [1938], a řeky Chalchin-Gol [1939] potvrdila životaschopnost podobných koncepcí.

V následujících letech, vzhledem k rychlému rozvoji letectva, obrněných, tankových a mechanizovaných vojsk a také vzhledem k síle německých fašistických vojsk, která byla soustředěna u hranic Sovětského svazu, vytvořené názory na odražení napadení nepřítele omezenými silami neodpovídaly plně novým podmínkám a doznaly některých změn.

Úkolem vojsk bylo zabezpečit Sovětský svaz proti nenadálému napadení nepřítele a úpornou obranou všemi silami pohraničních vojenských okruhů zabezpečit soustředění, rozvinování a přechod hlavních uskupení pozemních vojsk do útoku. Tento úkol měla plnit vojska aktivní obrannou činností v opevněných prostorech a v obranných postaveních, vybudovaných podél státní hranice a obsazených střeleckými svazky prvních sledů armád. Zničení vojsk nepřítele, která pronikla do hloubky obrany, bylo plánováno jen vedením protiúderů mechanizovaných sborů, tj. druhých sledů armád v součinnosti s letectvem.

Příprava k plnění těchto plánovaných úkolů podobným způsobem vyžadovala ohromné materiální prostředky a mnoho času. Přitom velení předpokládalo, že pohraniční vojenské okruhy budou mít k dispozici určitý čas nejen po vyhlášení mobilizace, ale i po zahájení bojové činnosti k operačnímu rozvinutí uskupení vojsk, která měla odrazit nepřátelské napadení.

Překvapivý vpád fašistické armády na území Sovětského svazu, do úplné bojové pohotovosti včas uvedenými uskupeními vojsk s velkou hustotou tanků na směrech úderů, přivedl vojska západních pohraničních vojenských okruhů do velmi nevýhodné situace. Neměla čas na zaujetí plánovaných čar obrany a byla přinucena zahajovat boj z chodu a odrážet překvapivé napadení za nevýhodného poměru sil a prostředků na ženijně nepřipravených čarách.

Následky neúspěšného výsledku činnosti vojsk řady pohraničních vojenských okruhů při odražení nenadálého napadení agresora v prvních týdnech války ukázaly jejich nedostatečnou připravenost k okamžitému organizovanému odporu proti nepříteli a ke zmaření jeho útoku na začátku války.

„Zpoždění v rozvíjení vojsk, to, že nebylo zakončeno operačně strategické rozvinutí, neúměrné rozestavení našich vojsk do hloubky, umožnilo fašistické armádě provést první úder značnou převahou sil, chopit se iniciativy a zaútočit na vojska našich pohraničních vojenských okruhů po částech, do jisté míry z chodu, z hloubky. Tato situace nás zbavila možnosti vytvořit během prvních týdnů války jednotnou údernou skupinu a donutila nasazovat vojska do bojové činnosti postupně, s časovým odstupem.“ [A. A. Grečko, Ozbrojené síly sovětského státu, Naše vojsko, 1974, str. 67.]

Nepřítel získal iniciativu a Sovětská armáda byla nucena přejít ke strategické obraně. Jejím cílem bylo zastavit útok nepřítele, vyčerpat jeho síly, získat čas k rozvinutí záloh, připravit podmínky k přechodu do protiútoků a získání strategické iní-

ciativy. Charakteristickým rysem vedení strategické obrany byla její vysoká aktivnost, která byla dosahována hlavně vedením vzájemně spojených obranných a útočných operací silami operačních svazů na odpovídajících strategických a operačních směrech.

V soudobých podmínkách, kdy agresor může rozpoutat válku překvapivým úderem všech v míru bojeschopných uskupení ozbrojených sil a hned nato zahájit hlavní operace války, úkoly odrazení nenadálého napadení nepřítele budeme muset plnit v daleko složitější situaci. Proto „počítat s úspěšným výsledkem prvních sražení je správné pouze v tom případě, jestliže do doby možného napadení nepřítele vytvoříme účelné uskupení ozbrojených sil plně připravené k vedení vojenských operací, vytvořené na důmyslném propočtu.“ (A. A. Grečko, Ozbrojené síly Sovětského státu, tamtéž.)

Na základě toho podstata odrazení nenadálého napadení nepřítele v operačně strategickém rozsahu v soudobých podmínkách spočívá v uskutečnění včas připravené rozhodné bojové činnosti v míru plně bojeschopnými silami uskupení všech druhů ozbrojených sil a druhů vojsk ke zničení nepřítele. V důsledku toho by měla být útočící strana v prvních dnech války zbavena možnosti splnit své zámysly a ztratit iniciativu ve vedení války.

Podmínky odrazení napadení nepřítele mohou být velmi složité. Vojenští činitelé agresivního bloku NATO počítají, že na začátku války musí mít rozhodující úlohu útočná činnost charakteru bleskového úderu s okamžitým přenesením bojové činnosti na území socialistických států. První úder ohromné ničivé síly předpokládají vést letectvem, s překvapením; v případě rozpoutání jaderné války raketovými jadernými zbraněmi a letectvem, což by mělo do značné míry předurčit výsledek války. Přitom převahu ve vzduchu od zahájení války rovněž považují za důležitou podmínku dosažení úspěchu.

Bojová činnost pozemních vojsk, podle zahraničního vojenského tisku, může mít přibližně tento průběh. S proniknutím letectva do vzdušného prostoru státu, který se stal objektem agrese, svazky tankových, obrněných a mechanizovaných vojsk se přesunou k čáře dotyku, z chodu, bez zaujetí výchozího prostoru k útoku zahájí útok a v první den bojové činnosti postoupí do značné hloubky. K dosažení vysokého tempa útoku, ke zničení přisunovaných záloh, k obsazení výhodných čar a prostorů pro rozvinutí hlavních sil je plánováno široké využití vzdušných výsadek a aeromobilních vojsk v prvních hodinách války.

Cílem letectva a pozemních vojsk je zbavit nepřítele možnosti manévrovat taktickými a operačními zálohami, obsadit v prvních dnech války životně důležité prostory a komunikační uzly v pohraničním pásmu a vytvořit výhodné podmínky pro další činnost.

Poučení z druhé světové války a lokálních válek i zkušenosti z operačně strategických cvičení umožňují udělat závěr, že úspěchu při odrazení nenadálého napadení můžeme dosáhnout jen za předpokladu účinného využití připravených a v míru rozvinutých uskupení vojsk, zabezpečení jejich vysoké bojové pohotovosti a tvůrčího použití různých forem a způsobů činnosti ke zničení vojsk agresora. Naopak, bude-li vojenské velení státu nebo koalice, které byly přepadeny, pasivní a nerozhodné, nebude plně počítat se změnami ve způsobech rozpoutání a vedení války, nemůže dosáhnout úspěchu ani tehdy, bude-li mít převahu sil a prostředků.

V roce 1940 francouzské, anglické, belgické a holandské velení, která připravovala odražení možného vpádu fašistických vojsk, předem rozvinula podél německých hranic 143 divizí k vytvoření souvislé obrany; využila i opevněné linie. Německá fašistická vojska, která měla 135 divizí, 2600 tanků a 3500 letadel, přešla do útoku, hlubokým obchvatem obešla Maginotovu linii, rychle prolomila obranu spojeneckých vojsk na nejdůležitějších směrech, rozdělila je a zničila po částech. Pasivní obrana spojeneckých vojsk byla jednou z příčin jejich porážky v podmínkách přibližně stejného poměru sil.

V roce 1967 egyptská armáda, i když měla určitou převahu sil a prostředků nad nepřítelem, snažila se odrazit nenadálé napadení izraelských vojsk udržením živctně důležitých prostorů na Sinajském poloostrově. Ovšem ani v nových podmínkách vedení války obranná činnost vojsk při odražení napadení nepřítele nezabezpečila dosažení žádaného úspěchu. V říjnu 1973 bojová činnost na Blízkém východě ukázala, že dokud se snažila izraelská vojska odrazit útok syrské a egyptské armády jenom obrannou činností na předem připravených čarách obrany, byla poražena. Jakmile však izraelská armáda začala plnit úkol k odražení útoku spojováním úporné obrany s aktivní útočnou činností na nejdůležitějších směrech, podařilo se jí poměrně v krátké době zastavit postup armád arabských států. Kromě toho po zasazení přísunutých záloh z hloubky do boje převzala iniciativu ze začátku v taktickém a později i v operačním rozsahu, na jednotlivých směrech přešla do útoku a dosáhla určitých výsledků.

K vytvoření úderných uskupení použilo izraelské velení zejména tankové vojsko, jehož jednotky a útvary v průběhu útoku široce využívaly různých forem manévru. Izraelské velení se snažilo vést hlavní úder na úzkém úseku fronty na styku mezi útvary a svazky arabských vojsk. Podle zpráv zahraničního tisku vyjítí izraelských vojsk k Suezskému kanálu a jeho násilný přechod severně Velkého hořkého jezera byly výsledkem úderu na styk mezi 2. a 3. egyptskou polní armádou. Izraelská armáda zpravidla vedla údery do boků arabských vojsk s cílem dosáhnout výhodnějšího postavení, obsadit důležité dominanty, komunikační uzly a jiné důležité objekty. Při vedení útočných operací na jednotlivých úsecích fronty Izraelci často využívali vojska speciálního určení, jejichž oddáry vysazovali z vrtulníků k obsazení komunikačních uzlů a dalších důležitých objektů v bližší taktické hloubce. V průběhu vedení jak obranné, tak i útočné činnosti izraelské velení účinně využívalo bojové vrtulníky, zejména k boji s tanky. Širokým používáním útočné a aktivní obranné činnosti izraelská armáda dosáhla změny v situaci na bojišti.

Na jednom cvičení s vojsky, na kterém byly procvičovány otázky odražení útoku, vojska v obraně na pravděpodobných směrech úderů „nepřítele“ plánovala vedení aktivní obranné činnosti se současným vedením silných úderů do boků vojsk v útoku s cílem obchvátit a zničit útočné uskupení vzájemně sladěnou obrannou činností na určených směrech a rozhodným útokem na druhých směrech s použitím jen klasických prostředků ničení. Přitom spojení obranné a útočné činnosti bylo plánováno nejen na různých úsecích fronty, ale také v průběhu vedení obrany. Proto do sestavy druhých sledů a záloh vojsk v obraně byla vyčleňována značná část sil a prostředků. Byly předurčeny hlavně k vedení protiúderu v průběhu obranného sražení s cílem zmařit zahájený útok a dosáhnout cíle operace. Průběh bojové činnosti ve vzniklé situaci potvrdil účelnost spojení útoku s obranou k rychlému dosažení cílů.

Začátku všeobecné jaderné války v soudobých podmínkách, podle názorů vojensko-politického vedení USA, může předcházet období napětí, jehož hlavním příznakem bude prudké zostření vztahů mezi zneprátenými stranami. Podle hodnocení ameríc-

kého velení využijí obě strany tohoto období k uvedení sil a prostředků do vyššího stupně pohotovosti a rovněž k zesílení uskupení vojsk na hlavních válčistiích. Nebude-li existovat období napětí, velení NATO plánuje zahájit bojovou činnost s překvapením, bez předběžného rozvinování a soustředování vojsk. Proto v některých případech při zahájení boje uskupení pozemních vojsk nepřítele, která mohou přejít do útoku po hromadném jaderném úderu na vojska rozmístěná v pohraničním pásmu, může vzniklá situace přinutit pohraniční vojska nejdříve vést bojeschopnými silami a prostředky úporné obranné boje se silnějším nepřítelem. Cílem tohoto sražení bude na daném operačním směru nedopustit průlom uskupení vojsk nepřítele do hloubky, způsobit mu maximální ztráty, dosáhnout změny v poměru sil a prostředků ve svůj prospěch a převzít iniciativu ve vedení válečné činnosti, tj. vytvořit výhodné podmínky k vedení operací s cílem dokončit zničení uskupení vojsk nepřítele.

Bereme-li v úvahu názory pravděpodobných nepřátel na využití sil a prostředků ve všeobecné jaderné válce a v omezených válkách, pak bojová činnost po zahájení agrese může být vedena současně ve vzduchu, na moři, na pozemních válčistiích, jak na frontě, tak i v týlu uskupení vojsk, se zřetelně vyjádřenou převahou sil a prostředků agresora na směrech vedení úderů i bez souvislé fronty. To vytváří pro vojska agresora výhodné podmínky k vedení manévrové útočné činnosti. Vojska v obraně mají možnost vést úder do odkrytých boků a týlu vojsk agresora a současně úporně bránit důležité prostory na směrech jeho úderů. Překvapivé vedení dobře připravených mohutných úderů silami tankových a mechanizovaných vojsk do boků vojsk v útoku přinutí nepřítele rozptýlit zálohy, oslabí sílu jeho úderu proti vojskům, která přešla do obrany na výhodných čarách, zbaví ho iniciativy a tak vzniknou výhodné podmínky pro přechod k rozhodnému útoku a zničení agresora po částech. Takový způsob činnosti k odražení uskupení vojsk nepřítele ovšem vyžaduje mít k dispozici odpovídající množství záloh.

V některých podmínkách situace bude výhodnější postupně, ale spolehlivě plnění úkolů, tj. nejdříve přijmout rozhodná opatření k zastavení útoku vojsk vedením obranné činnosti na výhodných čarách, vyčerpat síly nepřítele, zabezpečit přesun a rozvinutí vlastních záloh a dosáhnout změny v poměru sil a prostředků ve svůj prospěch, zejména na směrech připravovaných úderů, a pak přejít z obrany do útoku. I v těchto podmínkách je jasná spojitost obranné a útočné činnosti, která je vedena v zájmu plnění jediného úkolu k odražení napadení a dosažení cílů operace. Tento úkol je jakoby časově rozdělený — útočné činnosti předchází jakési období obranné činnosti vojsk; přitom považujeme za správné zkrátit obrannou činnost na minimum, především rychlým zmařením plánů druhé strany k zesílení úderných uskupení vojsk. Toho můžeme dosáhnout aktivním působením letectva proti zálohám nepřítele, vysazením vzdušných výsadek, vytvořením prostorů zničení a zátarasů na osách přesunu záloh atd.

Studium zkušeností z válek a poválečných cvičení nám umožňuje udělat závěr, že v závislosti na vzniklých podmínkách situace na začátku války může mít útočná a obranná činnost v průběhu odražení nenadálého napadení uskupení pozemních vojsk nepřítele nejrůznější varianty:

1. Současně na několika úsecích fronty podle jednotného zámyslu velitele. Na některých úsecích se vojska úporně brání a odrážejí úder silnějšího nepřítele a na druhých vedou rozhodný útok s cílem zničit uskupení nepřítele.

2. Postupně, kdy na začátku vojska operačního svazu vedou obranné sražení a vytvářejí podmínky pro přechod do rozhodného útoku, k dokončení zničení nepřátelského uskupení a dosažení cílů operace.

3. Spojení obranné a útočné činnosti v průběhu obranného sražení a jejich přerůstání do protiútoků s cílem dokončit zničení nepřítele.

Kromě toho útočná činnost na hlavních směrech a obranná činnost vojsk na směrech aktivní činnosti nepřítele mohou být široce použity v průběhu střetných sražení, která vznikají při vedení bojové činnosti v pohraničních prostorech.

Rostoucí bojové a manévrové možnosti vojsk jim umožňují vést rozhodnou a aktivní činnost k odražení nenadálého napadení nepřítele a to:

- silnými a směšnými údery do boků a týlu nepřátelského uskupení pozemních vojsk se současným vedením aktivní a úporné obrany na nebezpečných směrech;
- rozdělením, obklíčením a zničením uskupení vojsk nepřítele po částech.

Přítom úkolem vojsk, která jsou vyčleněna do obrany, bude odrazit úder silnějšího uskupení tanků a pěchoty nepřítele před předním krajem obrany a v případě jeho vklínění do hloubky obrany zabezpečit narůstání síly palby a odporu a rovněž možnost rozhodnými protiztečemi a protiúderem zničit vklíněné nepřátelské uskupení, obnovit situaci a za výhodných podmínek přejít z obrany do útoku.

Cíle takové obrany můžeme dosáhnout do hloubky organizovanou a vybudovanou obranou, soustředěním hlavního úsilí k udržení klíčových postavení a objektů, dovedně organizovaným systémem palby všech druhů, zvláště protitankové, vedením pružného manévru silami a prostředky, aktivností vojsk, vysokými morálními kvalitami vojáků a důsledným prosazením přijatého rozhodnutí do života vojsk.

Podle zkušeností bylo cílů útočných operací dosahováno

- dovednou volbou směrů úderů,
- vytvořením rozhodné převahy sil a prostředků na úzkých úsecích fronty,
- rychlým, utajeným přesunem a rozvinutím uskupení vojsk, která byla určena k vedení úderů, jejich spolehlivou ochranou ze vzduchu,
- umlčením nepřítele palbou dělostřelectva a údery letectva,
- rozhodnou činností tankových a motostřeleckých vojsk do boků úderného uskupení nepřítele v součinnosti se vzdušnými výsadky z týlu,
- dokonalou součinností všech sil a prostředků v operaci,
- všestranným materiálním zabezpečením.

Použití rozebraných způsobů činnosti vojsk při odražení napadení nepřítele ve složité a rychle se měnící situaci vyžaduje, aby velitelé a štáby všech stupňů:

- hluboce znali zámysly a plány nepřítele, zjišťovali jeho slabiny a dovedně jich využívali k vedení rozhodných úderů;
- předvíдали možný průběh bojové činnosti a tvůrčím způsobem plnili taktické a operační úkoly;
- přesně organizovali vzájemně spojenou činnost vojsk v útoku s uskupením vojsk v obraně a cílevědomě usměrňovali jejich úsilí k úspěšnému zabezpečení splnění zámýslů operace ve složitých podmínkách zahájení bojové činnosti.

V současné době má zvláštní význam:

- rychlost přijetí zdůvodněných rozhodnutí,
- včasné stanovení úkolů vojskům,

- organizace a dodržení zásad součinnosti všech sil a prostředků, které se zúčastní operace,
- operativnost při plnění úkolů spojených s všestranným zabezpečením činnosti vojsk,
- velení vojskům v podmínkách složité a rychle se měnící situace.

Úspěšné odražení nenadálého napadení zabezpečíme především bdělým výkonem služby, vysokou bojovou pohotovostí všech ozbrojených sil a jejich schopností rychle a rozhodně ničit jakéhokoli agresora. Přitom výjimečně důležitou úlohu má včasné zjištění příprav nepřítele k napadení. Příprava k rozpoutání války vyžaduje uskutečnit celou řadu opatření politického, ekonomického a vojenského charakteru, která nesmíme ponechat bez povšimnutí. Proto musíme neustále a pozorně sledovat stav vojenství v zahraničí, hluboce analyzovat změny, které probíhají v armádách kapitalistických států, v jejich organizaci, výzbroji, politickém a morálním stavu, ve vojenské doktríně, strategii, taktice a v dalších otázkách, spojených s přípravou na válku a bojovou pohotovostí.

(Upraveno ze sovětského tisku)